

portirane, iako neproverene, glasine, da Dr. Trumbić ne želi da Narodno Veće pođe u Beograd radi ujedinjenja. U Ženevu bilo je Narodno Veće poslalo svoje pretstavnike sa Dr Korošcem na čelu. Oni, našavši se sa Jugoslovenskim Odborom, pred navaljivanjem onih stranih sila koje su jugoslovensku stvar gledale sa simpatijom, pa su mislile da će ona biti mnogo ojačana, ako se što pre Jugosloveni prikažu prema van kao jedna država na osnovu samoopredeljenja, a najviše pod pritiskom nekih naših odličnih engleskih prijatelja, prihvatili su, u saradnji sa Jugoslovenskim Odborom, Srpskom vladom i predstavništvom Skupštine t. zv. Ženevsku deklaraciju od 9. XI. Tu deklaraciju potpisao je, nakon oklevanja i uz ogradu docnijeg odobrenja od strane vlade i pokojni Pašić. Ta je deklaracija sa svih strana dezavuirana. Od strane Narodnog Veća pošla je izjava da je njegovo predstavništvo prekoračilo ovlašćenja. Najmerodavniji i najefikasniji desaveu bio je onaj srpske vlade koja je, očito i na uticaj samoga Pašića, odbila prihvaćanje deklaracije.

Bez obzira na pitanje, kome ide glavna zasluga zbog propasti ove deklaracije nužno je da se izjavi da je ta propast bila narodna sreća. Očito nije bilo, onda, u namerama većine onih koji su nju potpisali da stvore neku dualističku državu, već je bila namera da što pre, barem prema trećima, Hrvati, Srbi i Slovenci istupe kao jedno sa rezervom da za unutarne uređivanje ima vremena, ali sigurno jeste da bi taj oportunistički i tobože provizorni dualizam bio udeseterostručio interne razmerice i dao vremena da se ona opasna demagogija, koja se već mesec dana razvijala u Narod. Veću od strane Stjepana Radića, produži i pojača. Neko pak između glavnih tvoraca ili je upravo taj rezultat hteo ili je hteo tom procedurom staviti sebe u položaj Monka uoči dolaska Wilima Hanoveranskog. Kako je u ono vreme bila nepopularna svaka pomisao na neki dualizam, nek dokazom služi ovaj fakt: Nekih pedesetak uglednijih lica iz Splita, iz svih raznih bivših skupina i stranaka, među kojima i katolički biskup, našlo je za nužno da uputi pismo predsedniku Jugoslovenskog Odbora Dr. Trumbiću, mnogogodišnjem zastupniku Splita, u kojemu mu u ime naroda označuju osnovne principe, koji se moraju da provedu: jedna država, ime Jugoslavija, dinastija Karađorđevića i Regent Aleksandar.

U ostalom simptomi zbunjenosti osećali su se i u Sloveniji. U isto vreme kad je Dr. Korošec kao delegat Narodnog Veća tražio u Ženevi skupa sa predsedništvom Jugoslovenskog odbora i Srpske vlade soluciju, kako da se što pre uredi barem formalno jedno predstavništvo Jugoslovena, Slovenska pučka stranka kojoj je on predsednik, saziva u Ljubljani zbor pouzdanika iz čitave Slovenije i na inicijativu nadbiskupa Jegliča, a bez znanja Dr. Korošca prihvaća rezoluciju, kojom se traži za državu Slovenaca, Hrvata i Srba republikanska forma.

To i takovo Narodno Veće izvršilo je ipak svoj glavni zadatak: izabralo je delegaciju koja je otišla u Beograd i predala adresu, kojom se traži ujedinjenje sa Kraljevinom Srbijom u jednu državu. Svejedno nužno je da se i tu potraži, kako je Narodno Veće do toga koraka došlo. Kad su se akademske debate oduljavale u beskonačnost, a Radićeva